

העם הפרד ומשול

בעיני התנועה הציונית היתה הצהרת בלפור הבריטית תעודה משיחית, להגשמת חזון הדורות. בעיני הבריטים היתה לה משמעות אחרת: ההצהרה סיפקה להם את התירוץ היחיד להשתלט על הארץ, ליצור בין עברים וערבים ניגוד בו יכלו הם להרס פיע כצד השלישי הצוחק.

הערבים קיבלו, בדרך כלל, סברה זו. עם הקמת המדינה, היתה קיימת תקווה שפרשה עגומה זו תסתיים, ישראל תופיע עתה כגורם עצמאי בוירה העולמית והמרחבית. אולם השבוע נתברר שוב שתקווה זו שנו נתגשמה.

שני מקרים. הדבר בלט מחדש כשנרמזו ברמקולים שאמריקה תחתום ברית צבאית עם ישראל. אמנם, היתה לרמזים אלה גם מטרה צדדית: לרכוש את קולות יהודי אמריקה לטובת המפלגה הרפובליקאית ה"שלישית", ששוב אינה אהודה כל כך על הציונים. אולם המטרה השניה היתה חשודה יותר. המרחב מפולג כיום לשני מחנות: ה"מחנה העיראקי", שקשר את גורלו עם אמריקה, חתם על החוזה העיראקי-יהודי; וה"מחנה המצרי-סעודי-סורי", שהושיט את ידו

הבחירות" ודגל לאומי. בחדר המדרגות, ליד שולחן עמוס טפסיס, ישבו עובדי הועדה, רשמו את הנכנסים.

אלה לא הסירו עיניהם מעל השעון. המועד האחרון למסירת רשימות המועמדים לכנסת נקבע לשעה 11.15.

הנכנסים התחלקו לשני סוגים: חברי ה"כנסת השניה ואורחים משוטטים החפצים להיות חברי הכנסת השלישית. אפשר היה להבחין מין בין השניים: ה"חכים" עלו במדרגות בבטחון עצמי, לא שאלו לאן, לא שמו לב לסדרנים. האורחים הפשוטים זזו בטוחים פחות, חייכו בנימוס לסדרנים, אמרו תודה, גם הם מהירו.

לנוכחים היה תאבון. באולם הגדול שבקומה השלישית, על כמה נמוכה, ישבה ליד שולחן ארוך, מכוסה בד ירוק, הועדה עצמה: דוד בר רב הא, יוחנן בדר, יוסף חמיר, משה צילן (המפקח מטעם משרד הפנים) השופט העליון שמעון אגראנט ויצחק שלו (מוזכר הועדה).

האולם התמלא בכא-יכוח, עתונאים, צלמים, בין המאחרים נכנס בחפזון ח"כ ברוך אונייה, מצטעל במקצת. בידו האחת לחמניה, בידו השניה תיק עור. בתיק: רשימת-המועמדים של מפא"י.

רבי יצחק אשכנזי הגיש רשימה של מרכז

מועמדי הרשימה הישראלית-מטכסים עצה בשעת הגשת רשימתם. מס' 5 נשאר

כנסת-ישראל. גבוה, רזה מאד, הוא עשה פוזות בפני צלם-עתונות, הסתובב לפי בקשתו. היה זה יום גדול בשבילו: לכנסת ה"שניה נפסלה רשימתו. הועדה טענה אז כי חתימות תומכיו היו רובן בכתב יד אחר. הוא למד לקח: "הפעם השגחתי שהבעלים לא יחתמו עבור נשיהם."

הבלוק הדתי הגיע אן-בלוק, אולם את רשימתיהם הגישו בנפרד.

בשעה 12 בליוק נעלו הדלתות. אחד אחר השני ניגשו באיכוח המפלגות אל השולחן, הגישו חוברות כחולות בהן רשימות תומכיהם ומועמדיהם.

רשרוש נייר: הרשימות נבדקות על-ידי ה"מוכירות, מוגשות לשולחן הירוק, נרשמות סופית.

צלצול כסיות וכוסות. לבא-יכוח המפלגות ולעתונאים לא חסר התיאבון. כוסות תה, כוסות מיץ וועוגות שהוגשו — נעלמו במהירות מסליאה.

לפתע השתרר שקט. השופט אגראנט קורא את התוצאות: הוגשו 23 רשימות. במיבטא אמריקאי, איחל השופט "הצלחה לכולנו", קיחה בקול כי הבחירות תהיינה הוגנות ושקטות.

הנוכחים המשיכו ללעוס.

חמשה צעירים

הרשימה שעוררה את תשומת-הלב הרבה ביותר לא היתה שייכת לאחת המפלגות הגדולות. אלה עניינו אך מעט. מרתקת הרבה יותר היתה רשימה של חמשה סטודנטים צעירים — שני ערבים, שני ערבים,

משמאל: מועמד ראשון מתפטר מאיר 29.

לכוח הניטרלי מיסודם של נהרו ההודי וטיטו היוגוסלבי. עיראק קיבלה נשק מא-מריקה. מצריים לא.

במצב זה אירעו שני מאורעות. המתחות על גבול ישראל-מצרים הלכה וגברה לפתע, עד כדי סכנת-מלחמה ממשית. ואמריקה רומת על אפשרות של ברית צבאית עם ישראל, שכתוצאה ממנו תקבל ישראל, מן הסתם, נשק.

אדם ברדעת יכול רק להסיק מסקנה אחת ממצב זה: אמריקה משתמשת במ"צוקת ישראל כדי להפכה למקל-חובלים נגד מצריים העצמאית, לאיים על קאהיר שאם לא תצטרף לגוש העיראקי, תעמוד לבדה מול הצבא הישראלי המתחזק. קשה לדעת מה הטובה שתצמח מכך לישראל. אך הטובה הצומחת לאמריקה כבר ברורה: עבד אל-נאצר הודיע, השבוע, שהוא מוכן לקיים מגע עם העיראקים, לנסות ליישב את חילוקי-הדעות עמם.

החוק העתיק "הפרד ומשול", שהופקע על-ידי האנגלים מידי הרומאים, מצא לו מעריצים חדשים בחשיגנטון. הוא עוונדו חוק מלא פקחות.

בחירות "הצלחה לכולנו..."

משך שבוע נערך המאבק הקדוש ביותר בישראל, קרב שלעומתו מחזירים הקרבות על גבעה, שערה-הגיא ונבירושע: הקרב ה"גדול על הכיסא.

ביום השישי שעבר הגיעה העת לסוף ה"לחישות והניחושים. כל הורכים בישראל הובילו לבית בן שלש קומות ליד גמל יסו. הכניסה לבית היתה עטורה שלט: "ועדת

שינוי חשוב מאד עזר לחזק בקרוב ברשימת המועמדים של מפא"י לכנסת. אישיות צעירה חשובה, שלא נכנסה לפי שעה לרשימה, עשויה להצטרף אליה אם לא תהיה דרושה לתפקיד אחר. באופן סכני יבוצע הדבר על-ידי התפטרות אחד המועמדים המופיעים ברשימה שהוגשה, הגשת שמו של האדם הנידון במקומו.

הטיפוז במורדי עיריית חיפה יזכש צורה של טרור פיזי גדול, אם לא יצליח חושי לחסלה בדרכים אחרות. איש-אגרוף מסוים, בעל עבר חפופק, נראה בשבועיים האחרונים פעמים מספר בבית העיריה ונודע כי דנו על קבלתו לעבודת פקח, בתנאי שיארגן את חיסול בעיית המורדים.

מרכז מפא"י יקדיש תשומת לב מיוחדת לבחירות העירו-ניות בעכו, שם פרץ, מתחת לפני השטח, מרד דומה למרד החי-פאי, שתחילתו בהתמודדות נגד החושיט ברוך גוי. כחמישית מחברי המפלגה ואוהדיה בעכו יימנעו מלהשתתף בבחירות, אם לא ייושב מייד בדרכי שלום הסכסוך בין מורדי עכו לבין הקבוצה השלטת בסניף.

אריק גונסטון, שהתכוון לבקר במרחב בעוד שבוע כדי להגיע להסכם הדדי מוסכם-בעניין חלוקת מי הירדן והקמת רשות-מיתוח, ירחה את ביקורו החדשים ימים. הסיבה לכך היא בקשת שני הצדדים: ישראל בגלל הבחירות לכנסת, הערבים בגלל יחסי עיראק-מצרים והמצב המתוח ברצועת עזה. העלולים להקשות על השגת הסכם.

גמאל עבד אל-נאצר עזר להסכים למשא ומתן בדרך גבוה בין פקוד-בכיר של מיניסטרו-החוק או המלחמה המצרי לבין פקוד-בכיר מדרגה מקבילה מצד ישראל. עוד זה יהיה רק מהלך נוסף במלחמת-העצבים סביב רצועת עזה, בה השמיע עבד אל-נאצר את האיום כי "הצבא המצרי מוכן" תנאי ראשון לשיחות אלה: השתתפותו של מפקח ראשי ברנט.

נתניה תהיה אחת הנקודות החלשות ביותר במערכת הבחירות של הצי"כ. הסכסוך בין מרכז הצי"כ לבין עובד בן-עמי, ראש עיריית נתניה, מחריף והולך, עלול לגרום לכך שפרשיות שחיתות שונות בנתניה תצופנה עוד לפני הבחירות.

נציגי ישראל בבירות המערב יתחילו בקרוב במערכה מוגברת להשגת תוצאות דיפלומטיות במהירות האפשרית, תוך הדגשת האפשרות של שינוי מערך הכוחות בכנסת הבאה. לצורך זה הוחלט בכנס השגרירים שנערך החודש בישראל על קו פעולה חדש: פחות דיבורים והתמקחות, יותר הצעות ממשיות. ההצעה העיקרית מצד ישראל: הצהרה בלתי משתמעת לשתי פנים על מתן פיצויים ניכרים לפליטים הערביים, גם על חשבון החמרת המצב הכלכלי בישראל. על סמך הצעה כזו, מקווים כי להלץ על הערבים יגבר, יהיה עלול להביא לתוצאות ממשיות.

צפה לחדשית ברית הגנה הדרית ישראלית-אמריקאית עוד השנה. מתוך שלושה טעיפים אמריקאים שעמדו למכשול לחתימה — תיקוני גבולות, שינוי מעמד ירושלים ובעיית הפליטים — תקבל ישראל את הסעיף הנוגע לפיצויים לפליטים ותכריז על איחוד משפחות בשני הכיוונים. ואשיגנטון מסכמת עתה את תוצאות גישויה-בנידון בבירות ערב, תנמק את הצעד, בין ה"ת, בהצלחת ישראל לבסס את כלכלתה בכוחות עצמה, למרות החרם הערבי.

השכנת השלום במרחב עזרה להוות סעיף נפרד בדיוני ארבעת הגדולים שייערכו בחודש הבא. התערבותה של ברית המועצות צולת אצל ממשלת קהיר בעניין סמירת השלום ברצועת עזה, היתה צעד הפתיחה של הרוסים למילוי תפקיד פעיל יותר באזור. עמדת הרוסים תהיה בעד קיום משא ומתן ישיר בין ישראל והערבים.

יומון המפלגה הפרוגרסיבית זמנים-יפגר, למרות ההכ-חשות הרבות, מיד לאחר הבחירות. העתון לא השיג את התוצאות שקיו להן מייסדיו ותפוצתו נשארה סטטית. גם העברת מערכת העתון מירושלים לתל-אביב לא עזרה להגדלת תפוצתו.

מעתה, יושב הדגש בענייני המים על ביצוע תוכניות מקומיות ואזוריות, במקום מפעלים ארציים. בגלל מינוט הגשמים בשנתיים האחרונות ולדול המקורות הטבעיים, דרושים עתה פתרונות מיידיים באזורים שונים יותר מאשר תכנון לזמן ארוך. היקף העבודה יצומצם ממילא לאחר הצטמקות חברת תכנון המים לישראל (תה"ל) והעברת כל הביצוע ליד חברת מקורות.

ישראל תשחק בעק כורחה תפקיד כפיכסוף שפרץ בין עדת המאורוניטים בלבנון לבין האפיפיור. אחרי מות ראש העדה, מינה האפיפיור במקומו את אחד הבישופים המקובלים עליו ואילו ראשי העדה מתנגדים למועמדות זו. ממשלת הלבנון תתמוך, כנראה, בראשי העדה נגד האפיפיור מתוך חישוב שכדאי לה לתת סיפוק מלא למאורוניטים בכל השטחים מלבד אחד: הסיכסוך בין מדינות ערב וישראל, בו צידו המאורוניטים בישראל.

אין סיכויים כי בפסטיבל הסרטים השני בחיפה יוצג יותר מאשר סרט ישראלי אחד ארוך. המתחרה היחידי יהיה סרטו של הבמאי אריה לאהולה אבן על כל מיל בהשתתפות יוסי ידיו וסופי לקלר הצרפתי, אשר צולם בארץ ופותח בצרפת. הסרט הובא לארץ לפני שלושה חודשים אך הוחזר לעיבוד מחדש, מאחר שנמצאו בו פגמים טכניים רבים מדי. נוסף לסרט זה, יוצג כמה עשרות סרטים דוקומנטריים ואילו באין מולדת של חברת סרטי חביב (ראה עמודים 10-11) לא יהיה מוכן להצגה לפני אגוסט, יישלח אחר כך לייצג את ישראל בפסטיבל הסרטים בוונציה.

הסרט "חופי הכרף- לא יוצג בחיפה עד לאחר הבחירות. אם כי העתק הסרט התפנה לאחר תום הצגתו בתל-אביב, הסכימו הנוגעים בדבר, לאחר לחץ של שליטי חיפה — לדחות את הצגתו בעיר הנמל. נימוק הנוחשים: הצגת הסרט בחיפה תהווה תעמולת-זוועה נגד ראש-העיר.

